

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2019-11-29
Stockholm

Mål nr
M 5175-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-05-04 i mål nr M 4648-17,
se bilaga A

PARTER

Klagande

Komstagaröden AB, 556267-1932

Ombud: Jur.kand. LRF Konsult

Motparter

1. Länsstyrelsen i Skåne län

2. GN

3. PN

Ombud för 2 och 3: RN

SAKEN

Tillstånd till utökad djurhållning på fastigheten XX i Simrishamns kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Se nästa sida.

Dok.Id 1492412

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Skåne län, miljöprövningsdelegationen, beslut 2017-09-28 i ärende nr 551-7921-2016, och beviljar tillstånd till befintlig och utökad verksamhet för djurhållning. De villkor som fastställts av miljöprövningsdelegationen ska, med följande ändringar, gälla:

5. Avskärmande vegetation ska anläggas utmed nya stallbyggnader och ny gödselbehållare för att skydda närboende för eventuell lukt.

Förslag på utformning ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader efter det att ny stallbyggnad respektive ny gödselbrunn uppförts.
Senast två (2) år efter uppförandet ska vegetationen vara anlagd.

6. Gödselproduktionen får inte överstiga tillgänglig spridningsareal och/eller annan avsättning.

13. Spridning av organiska gödselmedel får inte ske närmare bostadshus än 100 meter. Om direkt nedmyllning, inom 10 minuter, sker ska minst ett skyddsavstånd om 25 meter hållas till bostadshus. Tillsynsmyndigheten får medge undantag.

Spridning av gödselmedel får inte ske närmre vattentäkt än 75 meter.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Komstagården AB (bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolens dom ska upphävas och att Länsstyrelsens i Skåne län, miljöprövningsdelegationen, beslut ska fastställas med följande ändringar:

- Villkor 5 ska ha följande lydelse:
Avskärmande vegetation ska anläggas utmed nya stallbyggnader och ny gödselbehållare för att skydda närboende för eventuell lukt. Förslag på utformning ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader efter det att ny stallbyggnad respektive ny gödselbrunn uppförts. Senast två (2) år efter uppförandet ska vegetationen vara anlagd.
- Villkor 7 ska i första hand ha följande lydelse:
Spridning av stallgödsel ska ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Tidpunkten för spridning av stallgödsel ska anpassas till sådana väder- och vindförhållanden som minskar risken för luktolägenheter och ammoniakavgång. Spridning av stallgödsel får under lördagar, söndagar och övriga helgdagar under tiden 1 maj – 31 augusti endast ske med myllningsaggregat. Tillsynsmyndigheten får medge undantag.
- Och i andra hand:
Spridning av stallgödsel ska ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Tidpunkten för spridning av stallgödsel ska anpassas till sådana väder- och vindförhållanden som minskar risken för luktolägenheter och ammoniakavgång. Spridning av stallgödsel får inte ske lördagar, söndagar, helgafnar och helgdagar med undantag av om nedmyllning sker, inom 10 minuter. Tillsynsmyndigheten får medge undantag.
- Villkor 12 ska helt utgå.
- Villkor 13 ska ha följande lydelse:
Spridning av stallgödsel får inte ske närmre bostadshus än 100 meter, utan innehavarens/de boendes medgivande. Undantag är om direkt nedmyllning sker, inom 10 minuter. I detta fall ska minst ett skyddsavstånd om 25 meter hållas till bostadshus såvida inte medgivande från innehavaren/de boende finns. Spridning av stallgödsel får inte ske närmre vattentäkt än 75 meter.
- Villkor 14 ska helt utgå.

Bolaget har godtagit att villkor 6 har den lydelse som länsstyrelsen har föreslagit.

Länsstyrelsen i Skåne län har medgett bolagets yrkande att miljöprövningsdelegationens beslut att ge bolaget tillstånd till utökad djurhållning ska bifallas.

Länsstyrelsen har motsatt sig ändring av villkor 7, 12 och 14 i beslutet och medgivit bolagets yrkande vad gäller ändring av villkor 5.

Länsstyrelsen har även yrkat att villkor 6 ska ha följande lydelse:

Gödselproduktionen får inte överstiga tillgänglig spridningsareal och/eller annan avsättning.

Länsstyrelsen har vidhållit att villkor 13 ska reglera spridning av ”organiska gödselmedel” men medgett bolagets ändringsyrkande för villkoret i övrigt.

GN och **PN** har motsatt sig ändring av mark-och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har vidhållit vad som anförts i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden:

Lagringskapacitet av gödsel

Mark- och miljödomstolen har inte haft fog för att upphäva miljöprövningsdelegationens beslut. I ansökan redovisade bolaget att lagringskapaciteten var 97 % (15 200 m³) av vad som krävdes. Den återstående delen skulle åstadkommas genom att bygga ytterligare en flytgödselbehållare om 6 300 m³ och användning av befintliga behållare på anläggningen samt en behållare om 1 000 m³ på en arrendegård. Under hösten 2017 anlade bolaget en satellitbrunn om 4 000 m³ på en närliggande gård som bolaget äger. Redan vid tidpunkten för mark- och miljödomstolens dom hade bolaget en lagringskapacitet om 19 200 m³, motsvarande 122 procent av det utrymme som krävs. Mark- och miljödomstolen som ansåg att frågan om lagringskapacitet, trots det spridda nyttjandet av satellitbrunnar i branschen, var avgörande för tillståndets beviljande borde ha kommunicerat med bolaget i denna fråga innan målet avgjordes.

Mark- och miljödomstolen har inte ställt frågor om tvetydigheter i skrivningar, förekomst av tidigare annonserade spridningskontrakt eller begärt att få se bolagets beräkningar av gödselproduktion och lagring av flytgödsel. Domen och domskälen kom därför som en överraskning för bolaget. En kommunikering hade utvisat tillgången till satellitbehållare och klargjort den beräknade gödselproduktionen. Enligt beräkningsunderlag i Jordbruksverkets beräkningsprogram krävdes, vid tidpunkten för ansökan, en lagringskapacitet om 15 700 m³ för åtta månaders gödselproduktion för 900 djur. Bolaget har i miljökonsekvensbeskrivningen åtagit sig att tillgodose lagring av all producerad gödsel under lagstadgade åtta månader. Bolaget kommer att uppfylla kravet på åtta månaders lagringskapacitet. 75 procent av lagringskapaciteten kommer att vara i egen ägo och 25 procent kommer att hanteras genom nyttjanderättsavtal.

Verksamhetens påverkan på naturmiljön och dikningsföretag har redovisats i ansökan och medför inte att tillståndet ska upphävas.

Ändring av villkor

Det saknas vägledning om skyddsavstånd mellan djurhållning och etablerad bebyggelse. Den lokaliseringsprövning som har gjorts av miljöprövningsdelegationen är rimlig och har tagit hänsyn till avstånd och alternativa placeringar av gödsellagring. Verksamheten medför inte heller betydande luktolägenheter. Verksamheten klarar kraven på buller och åtgärder har vidtagits för att undvika olägenhet av ljus från verksamheten.

Villkor 13 ska ändras i enlighet med bolagets yrkande då ansökan endast avser stallgödsel. Villkor 7 ska ändras i enlighet med bolagets yrkande. Med anledning av bolagets tillstånd från 2007 investerade bolaget i ett myllningsaggregat. Tekniken innebär att gödseln placeras direkt i marken. Bolaget har idag den spridningsteknik som länsstyrelsen då ansåg var den bästa med avseende på luktolägenheter. Att tillsynsmyndigheten kan medge undantag är positivt men innebär en stor osäkerhet för verksamhetsutövaren. Bolaget önskar en möjlighet att kunna sprida gödsel under förutsättning att gödsel kan myllas snabbt. Bolaget har i Mark- och miljööverdomstolen godtagit miljöprövningsdelegationens formulering av villkor 16, även om det kan ifrågasättas om sista meningen i villkoret behövs.

Länsstyrelsen har vidhållit vad som anförts i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden:

I såväl villkor 7 som villkor 13 är det ”organiska gödselmedel” som ska regleras. Angående villkor 13 godtas att villkoret formuleras i enlighet med bolagets förslag, utom i den del som avser typ av gödselmedel. Villkoret ska avse alla organiska gödselmedel i frågor som rör lukt. I frågor som rör vattentäkt kan ordet ”gödselmedel” användas. Organiska gödselmedel avger generellt mer lukt vid spridning än exempelvis handelsgödsel. Lydelsen ”organiska gödselmedel” säkerställer att merparten av de gödselmedel som kan avge lukt inkluderas och villkoret blir således mer förutsägbart.

Länsstyrelsen tolkar villkor 16 som att när ett fält har uppnått högsta fosforklass (dvs. P-A1 V) ska fosforgivan begränsas utifrån de rekommendationer som framgår av Jordbruksverkets skrift ”Rekommendationer för gödsling och kalkning”. Såsom villkoret är formulerat ger det utrymme för bolaget att ta in en sakkunnig växtodlingsrådgivare som avger en mer platsspecifik rekommendation.

GN och **PN** har vidhållit vad som anförts i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden:

I Jordbruksverkets rekommendation för gödselhantering betonas att lagringskapacitet av gödsel inte ska räknas för lågt. Redan i bolagets ansökan framgick att lagringskapacitet av gödsel, för planerat antal djur, inte skulle räcka till. Det är ansökan som bör ligga till grund för beslutet eftersom det är den som kommunicerats med berörda parter, inte de kompletteringar som sedan gjorts. Mark- och miljödomstolen har inte brustit i sin processledning.

Den värdeminskning som deras fastighet drabbas av p.g.a. den närliggande verksamheten har hittills inte beaktats. Ansökan innehåller en mängd andra oklarheter, som närboende tagit upp, men som inte varit föremål för miljöprövningsdelegationens prövning. Det gäller bl.a. byggnation inom ett av kommunen definierat naturvårdsområde, byggnation i centrum av dikesföretags båtnadsområde (i strid mot

Simrishamns kommuns översiktsplan) och oklar framtida vattentillgång till följd av kraftigt ökat vattenuttag med följdverkan på vattennivåerna i området. Trots att byggnationerna avser miljöfarlig verksamhet, med stora flytgödselbehållare och stallbyggnader i storformat centralt inom båtnadsområdet, finns ingen utredning om markens lämplighet eller konsekvenserna av eventuella skyddsåtgärder. Detta trots att översvämningar tidigare förekommit inom området.

Deras fastighet ligger i nordöstlig riktning från bolaget vilket betyder att deras fastighet, med den förhärskande sydvästliga vindriktningen, är den mest utsatta för emission av ammoniak, stank från stallar, gödselbrunn och ensilage. Avståndet mellan de planerade nya stallarna och deras fastighet strider mot Boverkets allmänna råd gällande avstånd till så stora stallanläggningar. Bolaget har tillräckligt med mark för att välja lämpligare placeringar och avstånd till både närboende och naturvårdsområdet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Lagringskapacitet för gödsel

Den i målet aktuella verksamheten är reglerad genom 12 kap. miljöbalken, förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket och Statens jordbruksverks föreskrift (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. Jordbruksverket har även givit ut allmänna råd om lagring och spridning av gödsel m.m. (Jordbruksverkets allmänna råd 2005:1 om lagring och spridning av gödsel m.m.).

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att lagringsutrymmet för gödsel ska dimensioneras efter tillståndets omfattning och den maximalt tillåtna produktionskapaciteten (se Miljööverdomstolens dom den 27 oktober 2008 i mål nr 3414-07). För bolaget omfattar ansökan och miljöprövningsdelegationens beslut 900 djur. Bolaget har redovisat att den tillkommande mängden gödsel kommer att lagras dels i flytgödselbehållare på bolagets egen fastighet, dels i satellitbehållare på andra fastigheter som hanteras genom nyttjanderättsavtal. Enligt bolaget uppfyller det med marginal kraven på åtta månaders lagringskapacitet för 15 700 m³ gödsel.

Den beräknade mängden gödsel kan inte anses lågt räknad. Det finns inte heller skäl att ifrågasätta bolagets uppgifter om hur gödsel ska lagras eller de åtaganden bolaget gjort i sin ansökan. Uppgifterna får även stöd av den utredning som bolaget gett in till miljöprövningsdelegationen. Mark- och miljööverdomstolen gör därför, till skillnad från mark- och miljödomstolen, bedömningen att det finns lagringskapacitet för den mängd gödsel som tillståndet omfattar.

Det har alltså inte funnits skäl för mark- och miljödomstolen att upphäva tillståndet på de skäl som anförts. Mark- och miljödomstolen borde även ha låtit bolaget yttra sig ifråga om lagringskapacitet innan målet avgjordes på de av domstolen angivna skälen. Eftersom parterna har beretts tillfälle att yttra sig över denna fråga i Mark- och miljööverdomstolen får felet anses läkt.

Eftersom det inte heller i övrigt har framkommit några skäl som föranleder att ansökan inte ska beviljas ska, med ändring av mark- och miljödomstolens dom och i enlighet med miljöprövningsdelegationens beslut, verksamheten anses tillåtlig.

Överklagade villkor

Mark- och miljööverdomstolen, som anser att de av bolaget överklagade villkoren kan prövas här trots att någon prövning av dessa inte skett i mark- och miljödomstolen, går därefter över till att pröva villkoren.

Villkor 5

Villkoret föreskriver att vegetation ska anläggas i anslutning till de nya stallbyggnaderna och gödselbehållaren. Bolaget har gjort gällande att det inte är ändamålsenligt att föreskriva närmare placering av vegetationen eftersom det bör finnas möjlighet att anpassa vegetationen till vid var tidpunkt rådande förhållanden. Länsstyrelsen har godtagit den lydelse av villkoret som bolaget föreslagit. Mark- och miljööverdomstolen gör bedömningen att villkorets syfte uppnås genom den lydelse som har föreslagits av bolaget och godtagits av länsstyrelsen. Villkoret ska alltså ändras i enlighet med detta.

Villkor 6

Bolaget har godtagit den av länsstyrelsen föreslagna lydelsen. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att lydelsen är lämplig och säkerställer att verksamhetens gödselproduktion vid var tidpunkt kan hanteras på ett sätt som inte innebär en olägenhet för närboende och miljön. Villkorets lydelse ska ändras i enlighet med detta.

Villkor 7

Bolaget har gjort gällande att det finns en motsättning mellan de olika delarna i villkoret eftersom det är svårt att sprida gödsel under få och koncentrerade perioder samtidigt som vissa dagar är förbjudna att sprida på. Bolaget har vidare gjort gällande att förslaget till villkor tillsammans med den föreslagna regleringen i villkor 13 är tillräckligt för att säkerställa att luktolägenheter inte förekommer.

Av Jordbruksverkets allmänna råd rörande åtgärder för att undvika luktolägenheter för närboende vid spridning av gödsel följer att spridning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel bör undvikas före eller under helger om olägenheter för närboende kan befaras (se Gödsel och miljö, Jordbruksverket 2014, s. 100). Mark- och miljööverdomstolen gör, även med beaktande av vad bolaget har anfört om att det finns en motsättning mellan de olika delarna i villkoret, bedömningen att villkoret ändå är miljömässigt motiverat, tillräckligt tydligt och förutsebart. En begränsning av spridning av organiska gödselmedel under helger är förenligt med Jordbruksverkets allmänna råd men innebär inte något absolut förbud mot spridning vid i villkoret nämnda dagar. Den skrivning i villkoret om att tillsynsmyndigheten får medge undantag får anses tillräcklig för att hantera bolagets behov av flexibilitet. Villkoret är inte oproportionerligt. Mark- och miljööverdomstolen fastställer därför villkoret och avslår bolagets yrkande om ändring.

Villkor 12

Bolaget har argumenterat för att skyddsavståndet vid gödselspridning regleras i villkor 11 och att det är fråga om dubbelreglering genom villkor 12. Mark- och miljööverdomstolen gör liksom länsstyrelsen bedömningen att villkor 12 avser skyddsavstånd vid spridning av organiska gödselmedel medan villkor 11 avser bevuxna skydds zoner mot vattendrag, vattenförande diken och öppna vattenytor.

Villkoren har alltså olika syften. Villkor 12 kan inte anses onödigt betungande eller oproportionerlig varför bolagets yrkande om ändring avslås.

Villkor 13

Villkoret föreskriver att organiskt gödselmedel inte får spridas närmare bostäder än ett visst avstånd, om inte de boende ger sitt tillstånd. Bolaget menar att den av miljöprövningsdelegationen föreslagna lydelsen är otydlig och orimlig samt att en stor del av dagens areal inte kan spridas på om villkoret utformas på detta sätt.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i att skyddsavstånd till bostadshus ska regleras och att de av miljöprövningsdelegationen fastslagna avstånden är rimliga. Mark- och miljööverdomstolen instämmer även i länsstyrelsens bedömning att det ska vara ”organiska gödselmedel” som regleras i de delar som avser risken för luktolägenheter vid bostadshus.

Bestämmelserna i miljöbalken syftar bl.a. till att tillförsäkra människor en hälsosam och god miljö (1 kap. 1 § miljöbalken). Enligt Mark- och miljööverdomstolen är det därför inte lämpligt att, såsom miljöprövningsdelegationen gjort, i villkoret överlåta åt enskilda att samtycka till en åtgärd som kan utgöra en olägenhet. En sådan formulering är därutöver otydlig eftersom tolkningssvårigheter kan uppkomma om t.ex. i vilken mån ett medgivande är begränsat i tid eller till antal tillfällen. Mark- och miljööverdomstolen anser dock att tillsynsmyndigheten, som har att bevaka allmänna intressen och utöva tillsyn över den tillståndsgivna verksamheten, ska kunna medge undantag om skäl föreligger.

Mot bakgrund av vad bolaget redogjort för om vilken teknik som används (myllningsaggregat) kan villkoret inte anses för betungande eller oproportionerligt. Det finns dock inte skäl att föreskriva att spridning inte får ske närmare detaljplanelagt område än 300 meter eftersom detta framstår obehövt med hänsyn till regleringen om avstånd till bostadshus och verksamhetens lokalisering. Villkoret ska därför ändras i enlighet med den lydelse som framgår av domslutet.

Villkor 14

Villkoret som föreskriver att journalföring ska ske i vissa situationer. Villkoret är inte onödigt betungande och det finns inte skäl att villkoret ska utgå, även med beaktande av vad bolaget anfört om att dokumentationsskyldighet i viss mån regleras i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att journalföring för den egna gödselspridningen underlättar tillsynen och att villkoret ska kvarstå. Bolagets yrkande avslås.

Villkor 16

Bolaget har sedan länsstyrelsen i Mark- och miljööverdomstolen utvecklat sin tolkning av villkoret återkallat sitt yrkande om att villkoret ska ändras. Bolaget har dock ifrågasatt om sista meningen i villkoret behövs. Med hänsyn till att bolaget och länsstyrelsen är överens om innebörden av villkoret, att någon ändring inte längre begärs av bolaget och att villkoret, som är miljömässigt motiverat, är tillräckligt tydligt finns det inte skäl att upphäva eller ändra villkoret.

Sammanfattande slutsats

Mark- och miljödomstolens dom ska ändras och miljöprövningsdelegationens beslut att bevilja tillstånd ska fastställas. Villkor 5, 6 och 13 i beslutet ska ändras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Gösta Ihrfelt, tekniska rådet Yvonne Eklund och tf. hovrättsassessorn Annika Grönlund, referent.

Föredragande har varit Carlos Leal.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-05-04
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4648-17

PARTER

Klagande och motpart

1. Komstagården AB

2. GN

Ombud: RN

3. PN

Ombud: RN

4. RN

Motpart

Länstyrelsen i Skåne län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen i Skåne Län, Miljöprövningsdelegationens beslut 2017-09-28 i ärende nr 551-7921-2016, se bilaga 1

Dok.Id 437666

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-253 46	måndag – fredag 08:00–16:00

SAKEN

Tillstånd till utökad djurhållning på fastigheten XX i Simrishamns kommun.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver det beviljade tillståndet.

Mark- och miljödomstolen avvisar överklagandet från RN.

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Skåne län har genom beslut av den 28 september 2017 beviljat tillstånd till Komstagården AB, fortsättningsvis bolaget, för befintlig och utökad verksamhet på fastigheten XX i Simrishamns kommun. Det av miljöprövningsdelegationen meddelade tillståndet medger bland annat fortsatt och utökad djurhållning om högst 900 djurenheter nötkreatur.

Miljöprövningsdelegationens beslut har nu överklagats till mark- och miljödomstolen av såväl bolaget, som GN, PN och RN.

YRKANDEN M.M.

GN, PN och RN yrkar att mark- och miljö-domstolen ska upphäva det av miljöprövningsdelegationen meddelade tillståndet till utökad djurhållning på fastigheten XX i Simrishamns kommun. GN, PN och RN motsätter sig även bifall till bolagets överklagande.

Bolaget yrkar att miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras såvitt avser villkor nummer 5, 6, 7, 12, 13, 14 och 16, samt motsätter sig bifall till överklagandet från GN, PN och RN.

Länsstyrelsen i Skåne motsätter sig bifall till överklagandet från GN, PN och RN. Beträffande överklagandet från bolaget medger länsstyrelsen att villkor nummer 5 och 13 i det överklagade beslutet ändras i enlighet med bolagets yrkande. Länsstyrelsen motsätter sig bifall till övriga villkors-ändringar som yrkats av bolaget.

Beträffande överklagandet från bolaget motsätter sig länsstyrelsen bifall till ändring såvitt avser villkor nummer 6, 7, 12, 14 och 16. Länsstyrelsen medger ändring i enlighet med bolagets yrkande såvitt avser villkor nummer 5 och 13.

GN, PN och RN har till stöd för sitt över-klagande bland annat anfört följande.

Den på gården befintliga behållaren för flytgödsel tillsammans med den behållare som bolaget planerar uppföra är inte tillräckligt stora för att uppfylla kravet på att ha en lagringskapacitet som motsvarar åtta månader. Föreskriften om att ha en lagringskapacitet motsvarande åtta månaders gödselproduktion ska uppfyllas av bolaget. Några möjligheter till undantag från detta krav föreligger inte.

Bolaget har hänvisat till reservkapacitet på en annan gård, men det saknas uppgift om denna gård finns och om den verkligen står till bolagets förfogande.

Bolaget anför till stöd för inställning bland annat följande.

Enligt lag ska bolaget ha en lagringskapacitet motsvarande åtta månaders gödselproduktion samt med en dokumenterad beräkning kunna visa hur lagringsbehovet beräknats. Bolaget har också i sin ansökan åtagit sig att uppfylla kravet på åtta månaders lagringskapacitet. Bolaget har inte sökt dispens från detta krav.

Lagkravet innebär i praktiken att bolaget vid varje enskilt tillfälle, till exempel vid det årliga tillsynsbesöket, ska kunna visa hur mycket gödsel bolaget beräknar producera i befintlig produktion och var denna lagring görs. Det finns inget vad gäller kravet på lagring som bolaget inte avser att uppfylla.

Länsstyrelsen anför till stöd för sin inställning bland annat följande.

Länsstyrelsen anser att de villkor som framgår av beslutet och de åtaganden som verksamhetsutövaren gjort i ansökningshandlingarna är tillräckliga för att olägenheter av betydelse inte ska uppstå för närboende. Överklagandet från GN, PN och RN ska därför avslås.

DOMSKÄL*Avvisning*

Av 16 kap 12 § miljöbalken (1998:808) framgår att domar och beslut får överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot. För att beslutet ska anses angå någon krävs att man på ett mer konkret sätt är berörd av beslutet (se prop. 1997/98:45, s. 483).

Mark- och miljödomstolen kan konstatera att RN inte äger fastigheten YY. Det har inte heller enligt domstolens bedömning framkommit någon annan omständighet som gör att hon kan anses vara så berörd av det överklagade beslutet att hon är att anse som klagoberättigad i detta fall. Hennes överklagande ska därför avvisas.

Tillstånd

Enligt 6 § första stycket punkt 1, förordning (1998:915) om miljötillsyn i jordbruket ska ett jordbruksföretag med fler än hundra djurenheter ha utrymme för lagring av stallgödsel som minst motsvarar en gödselproduktion under åtta månader vid djurhållning som omfattar nötkreatur. Av 9 § i samma förordning framgår att länsstyrelsen kan medge undantag från kravet på lagringsutrymme om särskilda skäl föreligger.

Bolaget har i sin ansökan till miljöprövningsdelegationen angivit att med planerade lagringsvolymerna uppnår bolaget en lagringskapacitet som motsvarar 7,8 månaders gödselproduktion. Enligt bolaget kommer dock gödsel att avyttras till en stor areal och att större volymer försvinner även på hösten jämfört med när bolaget sprider all gödsel själv. Lagringsmöjligheterna är därför enligt bolaget tillräckliga. Därutöver har bolaget anfört att detta i sin ansökan har åtagit sig att följa gällande föreskrifter om åtta månaders lagringskapacitet samt att bolaget inte ansökt om någon dispens från detta krav.

Bolaget har i sin ansökan åtagit sig att uppfylla det enligt 9 § förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket föreskrivna kravet på lagringskapacitet motsvarande

åtta månaders produktion av gödsel. Bolaget har dock såväl inför domstolen som i sin ansökan lämnat uppgiften att kravet på föreskriven lagringskapacitet enligt förordningen om miljöhänsyn i jordbruket inte kommer att uppfyllas även med beaktande av den utbyggnad av lagringskapacitet som bolaget planerar genomföra. Enligt bolagets egna uppgifter kommer denna kapacitet efter genomförd utbyggnad att motsvara 7,8 månaders produktion av gödsel, vilket innebär att det saknas lagringskapacitet för cirka 500 m³. Därtill kommer att med beaktande av de schablonvärden som framgår av bilaga 7 till Jordbruksverkets allmänna råd SJVFS 2012:41 och med tillämpning av Jordbruksverkets beräkningsverktyg synes bolaget i sin ansökan ha redovisat en lågt beräknad gödselproduktion. Bolaget har inte heller i sin ansökan eller inför domstolen närmare redovisat vilka tillkommande lagringsutrymmen utöver 15 200 m³ som kommer att finnas tillgängliga eller vilken lokalisering och utformning som dessa kommer att ha.

Med hänvisning till ovan redovisade överväganden anser domstolen att bolaget inte kunnat visa att det har faktisk möjlighet att lagra gödsel i en omfattning och på sätt som krävs enligt förordningen om miljöhänsyn i jordbruket och 2 kapitlet miljöbalken för att vara tillåtlig. Förutsättningar saknas därför för att ge bolaget tillstånd till utökad djurhållning i enlighet med dess ansökan. Det av miljöprövningsdelegationen meddelade tillståndet ska av denna anledning upphävas.

Vid denna utgång prövas inte de övriga invändningar som GN, PN och RN haft mot det överklagade beslutet och inte heller bolagets överklagande prövas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 25 maj 2018.

Lars Svensson

Viktor Forsell

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars Svensson, ordförande, och tekniska rådet Viktor Forsell samt de särskilda ledamöterna Hans Eliasson och StenInge Arnesson.